

Leer de jongen de eerste beginselen

Rens Rottier

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Meditatie over Spreuken 22:1-6. Leraren moeten leerlingen onderwijzen in de leer die naar de Bijbel is, de boodschap van zonde en van genade. Op een wijze die passend is bij de leeftijd en het bevattingsvermogen van het kind. Met reflectievragen.
Bronvermelding	Rottier, L.N. (2011) Leer de jongen de eerste beginselen. In <i>Leren bij de Bron, meditatie voor leraren</i> (pp. 17-18). Uitgeverij Groen – Heerenveen.
Thema *	Leraar
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	2011
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Spreuken, beginselen van opvoeding en onderwijs, Godsbeeld van kinderen, verantwoordelijkheid

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

3

Leer de jongen de eerste beginselen

‘Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wegs; als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken’ (Spr. 22:6).

Dit vers bevat veel wijsheid over onderwijs in het algemeen en christelijk onderwijs in het bijzonder. Kinderen worden als hulpeloze wezens geboren en zijn helemaal op de volwassen opvoeder aangewezen voor voeding en opvoeding. Zonder veilige bedding - volwassen opvoeders die de verantwoording voor het kind op zich nemen - kan een baby niet volwassen worden. ‘Mensen worden niet geboren’, zei een bekend pedagoog. ‘Zij worden gevormd, opgevoed.’ En dat begint al heel vroeg. Vanaf de eerste minuut dat het kind op de wereld is begint dit proces.

Als die opvoeding achterwege blijft, gebrekkig is of als kinderen verwaarloosd worden, heeft dit grote gevolgen voor de verstandelijke en emotionele ontwikkeling. Opvoeders hebben dan ook een belangrijke taak en verantwoordelijkheid. ‘Leer den jongen de eerste beginselen’ (vs. 6a).

Goede opvoeders en wijze meesters, juffen en leraren doen dat met verstand. Begrijpen dat kinderen niet alles op één dag leren, dat je daarvoor tijd moet nemen en dat je de dingen in goede orde moet aanbieden. ‘Leer den jongen de eerste beginselen naar den eis zijns wegs.’ Naar de mate die het kind aankan, passend bij zijn leeftijd en zijn bevattingsvermogen.

Maar dit woord steekt nog dieper. Eigenlijk gaat het hier om het belangrijkste wat kinderen geleerd moet worden. De statenvertalers tekenen aan dat het hier gaat om iemand van jongs af onderwijzen in de fundamentele dingen van de heilige leer, tot zaligheid van zijn ziel. Dat is de diepste inhoud en intentie van de christelijke opvoeding en het christelijke onderwijs. Leerlingen onderwijzen in de leer die naar de Bijbel is. Opvoeden bij de meest wezenlijke dingen die in dit leven geleerd moeten worden. Dit moet een christelijke leraar zich elke dag voor ogen houden. De eerste beginselen, de meest belangrijke waarheden, de leer van de Bijbel, de boodschap van zonde en van genade. Als we dit onze leerlingen voorhouden, dan doen we dat ‘naar den eis zijns wegs’. Kleuters spreken we anders aan dan leerlingen in groep 8. Een bijbelverhaal voor groep 4 steekt anders in elkaar dan een dagopening in vmbo 2.

We passen ons aan de mogelijkheden en het bevattingsvermogen van de kinderen aan.

De tekst vervolgt met: 'als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken'. We beseffen maar halfhoeveel invloed de leraar heeft op jonge kinderen. Dat hoor je soms in gesprekken met oude mensen terug, die vertellen hoe goed ze nog weten wat de eerste versjes zijn die ze leerden op school of de verhalen die de juf in de eerste klas vertelde. Wetenschappers die onderzoek deden naar hoe kinderen een beeld van God ontwikkelen, laten zien dat de manier waarop ouders en leerkrachten spreken over God en over het geloof, de kerkelijke bedding van het gezin en het pedagogisch klimaat in de groep veel invloed heeft op de aard van het godsbeeld dat kleuters ontwikkelen.

Goed christelijk onderwijs is geen garantie dat kinderen later niet 'zullen afwijken'. Helaas kennen we jongeren die afhaken. De vrucht op ons werk als christelijke leraren is geheel afhankelijk van de zegen van de Heere. We zijn er wel verantwoordelijk voor hoe wij dit onderwijs gestalte geven. Blijf dit beseffen, elke dag opnieuw. Span je in om je leerlingen te onderwijzen naar de eis van hun weg. Iemand zei ooit: 'We kunnen onze kinderen niet bekeren, maar we moeten wel ons werk zo doen alsof we het kunnen.' Bedenk ook elke dag dat de vrucht en de zegen alleen gewerkt kan worden door de Geest van God. Naar Zijn belofte zal die Geest worden voortgeplant van geslacht tot geslacht en van kind tot kind.

Vragen:

- 1 Ben jij bewust bezig met het overdragen van de bijbelse boodschap 'naar den eis zijns wegs'? Kun je voorbeelden geven? Wat is daarin moeilijk?
- 2 De godsdienstige opvoeding van kinderen is bepalend voor het beeld van God dat zij ontwikkelen. Ben je het eens met deze stelling?
- 3 Kun jij aangeven wat er heeft meegewerkt aan de ontwikkeling van jouw godsbeeld? Heeft school daar een rol in gespeeld?
- 4 Iemand zei ooit: 'We kunnen onze kinderen niet bekeren, maar we moeten wel ons werk zo doen alsof we het kunnen.' Wat vind je van deze uitspraak?

Tekstgedeelte: Spreuken 22:1-6

Liederen om te zingen: Psalm 25:2 en 3; *Uit aller mond* 126:1, 2 en 3 (Bewaar ons Heere bij uw Woord)